

6.6. NAZIOARTEKO TESTUINGURUA

Drogei eta toxikomaniei buruzko Behatoki Europarrak (European Monitoring Centre for Drug and Drug Addiction – EMCDDA), drogen eta adikzioen alorrean hautematen diren joera nagusietako batzuk jasotzen ditu 2015eko txostenean, kontsumo jarraibideei eta arazo horri aurre egiteko orduan hainbat herrialdetatik luzatutako erantzunei eta politikei buruzko berrikuntza batzuk identifikatuz.

Testuinguru orokorrean, Europa oso merkatu garrantzitsua da drogentzat, bertako produkzioa eta beste lurralde batzuetatik datozen drogen trafikoa kontuan izanda. Europa, kalamua eta droga sintetikoak ekoizten diren gune ere bada. Mugako izaera hori kontuan izanda, ezinbestekoa da herrialdeen arteko lankidetzak. Dena den, herrialdeen arteko desberdintasunak direla eta, lankidetzak hori ez da erraza.

EBko droga kontsumoari dagokionez, ikusten denez, kalamuaren kontsumoaren prebalentzia beste substantzia batzuen bano bost bider handiagoa da, eta tratamendua hartzea erabakitzen duen kontsumitzaile kopuruak gora egin du azken urteetan. Beste alde batetik, heroinaren eta opioideen kontsumoa nahiko urria den arren, erikortasun eta hilkortasun kasu gehienekin erlazionatutako drogak izaten jarraitzen dute.

Estatuen arteko desberdintasunei dagokienez, kontsumoaren eta hainbat substantziaren prebalentziaren esparruan:

- **Kalamuaren** kontsumoaren prebalentzia nagusiak Espainian, Portugalen, Frantzia, Belgikan, Herbehereetan eta Alemanian ematen dira.
- **Kokainaren** kontsumoari dagokionez, substantzia horren ondoriozko tratamendu eskaerak behera egin duen arren, Erresuma Batuak eta Espainiak, azken urtean %3tik gorako kontsumoak erakusten dituzte 15 eta 34 urte arteko taldean.
- **Anfetaminen** kontsumoak egonkor jarraitu du 2000. urtetik, baina Espainian eta Erresuma Batuan murrizketa esanguratsua hautematen da. Substantzia horien prebalentzia nagusiak Alemanian, Finlandian, Estonian eta Kroazian ikusten ditugu. **Metanfetaminen** kontsumoa ia Txekiar Errepublikara eta Eslovakiara mugatuta dago.
- **Estasiak eta MDMAk** antzeko bilakaera izan dute 2000. urtetik kontsumoek behera egin baitute, Alemanian, Espainian eta Erresuma Batuan, batez ere. Substantzia horren kontsumo prebalentzia nagusiak Frantzia, Erresuma Batuan, Herbehereetan, Txekiar Errepublikan eta Estonian ematen dira.
- Beste alde batetik, eta **legezko substantzia psikotropiko edo euforizagarri berrien** kontsumo prebalentziari buruzko datuak alderatzea zaila den arren, substantzia horiek 15 eta 24 urte arteko gazteen artean izan duten prebalentzia Irlandako %9,7tik Portugaleko %0,2ra bitartekoa izan da.

- **Opioideen** kontsumoari dagokionez, prebalentzia handienak Letonia eta Erresuma Batuan izaten dira, Espainia mantendu egiten da prebalentzia baxuena duten estatuen artean (kasu honetan bakarrik dago Espainia kontsumo-prebalentzia gutxien duten estatuen artean). Heroina da opioiderik kontsumituena.

Horrez gain, **behera egin du maila orokorrean bide parenteralez kontsumitutako drogen kontsumoak**, eta horrek GIB kasu gutxiago egotea eragin du (kasu honetan Grezia, Estonia, Letonia, Lituania eta Errumania azpimarratu behar dira proportzioan kasu berri gehien hautematen den herrialdeen artean).

Beste alde batetik, drogen merkatua etengabeko berriztatze eta lehiakortasun egoeran bizi da, eta, ondorioz, gero eta zailagoa da droga "zaharren" eta berrien arteko muga definitzea, azken horiek gero eta gehiago imitatzen baitituzte lehendik ezarritako substantzia mota guztiak. Horrez gain, gehien kontsumitzen diren drogen potentziak eta droga horiekin erlazionatutako ospitaletako larrialdi egoerek eta heriotzek gora egin dutela erakusten dute datuek.

Drogekin erlazionatutako arazoek, gizarte eta osasun arloko baliabideen parte garrantzitsua berenganatzen jarraitzen dute. Arazo horrek okerrera egin dezake Europako merkatuetan heroinaren eskaintzan berrikuntzak sartzen ari direla erakusten duten aztarnak direla eta, horrek droga horren berpiztea ekar baitezake.

Internet, bere aldetik elementu disruptiboa bilakatu da alor horretan, izan ere, alde positiboan, zerbitzuak eskaintzeko, drogei buruzko informazioa emateko eta prebentzio programen maila handiko hedapenerako plataforma egokia da.

Alde negatiboan, internet indartu egin da drogen komertzializazio eskaintzarako plataforma gisa: substantzia psikotropiko berriak eta dagoeneko ezarrita daudenak webgunean saltzen dira, denen aurrean edo ezkutuago. Dena den, zaila da gai horren nondik norakoa zehaztasunez ezagutzea.

Joera horiek erronka berriak dakartzate gobernuei eta drogen eta adikzioen arazoaren prebentzio, kontrol eta esku-hartze politikari. Ezinbestekoa izango da lege ereduak egokitzea, berrikuntzak agertzeko azkartasuna dela eta gero eta konplexuagoa den testuinguru globalizatuan eta anitzean aritzeko.

Nazioarte mailako erreferentziak, ekimenak eta politikak

Etengabe berriztatzen ari den merkatua eta drogen eskaintza zabala eskura izatea nahiko erraza erakusten duen arazo konplexuaren aurrean, agintariek eta gobernuek badakite oso garrantzitsua dela prebentzioa eta osasun hezkuntza bultzatzea, drogen kontsumoak gizartean dituen ondorioak murrizteko eta osasun publiko arazo larria bilakatzea saihesteko ezinbesteko zutabe gisa.

Horrela, Estatu gehienak drogei eta adikzioei heltzeko osasunaren ikuspegi globala txertatzen ari diren joera orokor bat identifikatu da. Horren erakusgarri da, aztertutako 24 herrialdeetatik,

22 gobernuk arlo horretako politiken lidergoa osasunarekin erlazionatutako ministerioetan edo sailetan ipintzen dutela. Aztertutako estatuetatik, Singapur, Suitza eta Irlanda izan ezik, gobernu guztiek drogen eta adikzioen politiken arloko lidergoa osasunarekin erlazionatutako sailen esku uzten dute.

Bestetik, estatu kideek droga ilegalen eskaintza prebenitzeko neurriak ezartzen dituzte Nazio Batuen hitzarmenetan babestuta; horiek nazioarteko esparrua eskaintzen baitute 240 substantzia baino gehiagoren produkzioa, merkataritza eta jabetza kontrolatzeko. Estatu bakoitza, aldi berean, behartuta dago baimendu gabeko eskaintza arau-hauste penal gisa tratatzeko, baita erabilera pertsonaleko drogen edukitza ere, nahiz eta kontuan izan behar diren printzipio konstituzionalak eta herrialde bakoitzeko sistema juridikoaren oinarritzko kontzepzioak. Klausula ez dute era uniformean interpretatu Europako herrialdeek, eta hori islatzen da gaiarekiko egokitutako hainbat ikuspegitan, eta zigorrak aplikatzean dauden alde nabarmenetan.

Ondorioz, joera berriek ezarritako erronkei erantzun desberdinak eman zaizkie estatu bakoitzaren arabera.

Esaterako, batzuek «zero tolerantzia» ikuspegia dute droga-politiken garapenean, beste batzuek kontsumo pertsonalerako drogen erabilera despenalizatzen aurrera egitea aukeratu dute, drogen epaitegiak eta disuasio-batzordeak txertatu direlako prozedura judicial klasikoen alternatiba gisa, espetxeko epai tradizionalen ordeko alternatibak eskainiz. Era berean, lehen aipatzen zen bezala, drogekin zerikusia duten arau-hausteengatik zigorrei dagokienez dauden desberdintasun handiak nabarmentzen dira, eta Uruguai edo Colorado (AEB) bezalako tokietan egindako aurrerapenak kalamuaren eskaintza arautzeko, bere ekoizpena eta hornidura kontrolatua onartzen baitute.

Prebentzio politikiei dagokienez, ingurune alorreko prebentzio ekimenak garatzeko gero eta joera handiagoa ikusten da (ingurunearen baldintzak aldatzera bideratuak, substantzien erabilera eta kontsumoa normaltasunetik ateratzeko), eta baita arrisku jokabideen aurrean babeseko faktoreak garatzera zuzendutako programak ere (ez soilik drogen kontsumoan, baita sexualitateari, indarkeriari... dagokienez ere), haurtzarotik bertatik.

Herrialde eta eskualde batzuk (horien artean dago Euskadi) nabarmentzen dira kaltea murrizteko programak txertatzeagatik, esaterako, kontsumo-sala gainbegiratuak eta xiringa-trukerako programak heroina ematen den tratamendu-programak ari dira garatzen. Halere, herrialde batzuetan horrelako programek sortzen duten gaitzespen sozialak horiek era orokorrean ezartzea zaildu du.